

UPPSALA
UNIVERSITET

Remissyttrande
2015-02-10
UFV 2014/1386

Kulturdepartementet

Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation (DS 2014:36)

Uppsala universitet välkomnar de förslag som presenteras i utredningen "Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation" (DS 2014:36). I promemorian belyses allsidigt relevanta frågor utifrån 1954 års konvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt (kulturkonventionen) och dess tilläggsprotokoll I och II.

Kulturkonventionen och tilläggsprotokoll I trädde för svensk del i kraft den 22 april 1985. Tilläggsprotokoll II antogs den 26 mars 1999. Sverige undertecknade protokollet samma dag som det antogs men har ännu ej ratificerat det. Utredningen berör de åtgärder som aktualiseras från svensk sida vid en ratificering av protokollet. Protokollet utarbetades i syfte att kodifiera de erfarenheter som erhållits i samband med konflikter och den utveckling som skett inom den humanitära rätten efter tillkomsten av 1954 års kulturkonvention och tilläggsprotokoll I. Genom tilläggsprotokoll II skapas en ny kategori kulturegendom med en högre skyddsnivå för kulturarv av stor betydelse för mänskligheten (kulturegendom med förstärkt skydd, protokollets artikel 10). Vidare anger tilläggsprotokollet att vissa gärningar ska kriminaliseras i nationell rätt (protokollets artikel 15).

Universitetet delar utredningens uppfattning att Sverige redan till stor del uppfyller de krav som ställs enligt protokollet samt tillstyrker de förslag på lagstiftningsåtgärder som lämnas i promemorian.

Författningsförslag

I artikel 15 i tilläggsprotokollet beskrivs de gärningar för vilka det skall föreligga straffrättsligt ansvar och jurisdiktion. Universitetet delar bedömningen att de krav som framgår av artikel 15 till stor del är uppfyllda genom bestämmelser om straffansvar för krigsförbrytelser i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelse.

Förutom de gärningar som redan nu är straffbara genom ovan nämnda lag, tillkommer genom protokollets artikel 15 krav på kriminalisering av militär användning av kulturegendom med förstärkt skydd eller områden i dess omedelbara närhet, samt förstörelse, tillägnelse och beslagtagande av egendom med förstärkt skydd.

Promemorians förslag innebär att svensk rätt kompletteras vad gäller straffansvar för nämnda brott genom ändring i kulturmiljölagen (1988:950) samt ändring i lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelse. Ändringsförslagen bedöms uppfylla krav som ställs enligt kulturkonventionen, dess tilläggsprotokoll samt allmän folkrätt, även vad gäller skydd av kulturegendom oberoende på vilken part i konflikten den tillhör.

Övriga frågor

I promemorian diskuteras även frågan hur beslut om vilken kulturegendom som ska anmälas för att komma i fråga för det förstärkta skyddet enligt tilläggsprotokoll II. Universitetet har ej några invändningar mot den föreslagna ordningen att regeringen fattar beslut samt att Riksantikvarieämbetet förbereder anmälningarna i samverkan med Försvarmakten.